

56^e Jaargang

Donderdag 25 maart 2021

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

“Slaapt nu voort en rust. Staat op, laat ons gaan”

Mattheus 26:45, 46

Ik kom deze woorden tegen in het ontroerende lijdens-verhaal, na de bange worsteling van de Heiland. Slaapt nu voort en rust. Dat zegt Jezus tegen Zijn discipelen die in de hof van Gethsemane in slaap zijn gevallen. Maar gelijk daarop zegt Hij: Staat op, laat ons gaan! Is dat niet vreemd? Wat is de bedoeling van de Heilige Geest om het ons zo door te geven? Het wordt nog onbegrijpelijker wanneer we het verslag van Lukas lezen. Daar zegt Jezus immers tegen Zijn slapende discipelen: Wat slaapt gij? Staat op en bidt opdat gij niet in verzoeking komt, Luk. 22:46.

Als we ons in gedachten naar de hof van Gethsemane verplaatsen, zien wij de Heere Jezus zoals we Hem nog niet eerder hebben gezien. We zien Hem zeer beangst en Hij zegt dat Hij bedroefd is tot de dood toe, Matth. 26:38. Lukas 22:44 vermeldt dat Hij in zware strijd verkeerde en dat Zijn zweet als grote druppels bloed werd. Aangrijpend! Wat zag Hij op tegen het dragen van de toorn van God over de zonde, de zonde niet door Hem begaan! Hoe bitter was de inhoud van de lijdensbeker die de Vader Hem had gegeven. Jezus voert die strijd alleen en vraagt vooraf Zijn discipelen met Hem te zijn, met Hem te waken en bidden. Dat Petrus, Jakobus en Johannes meegenomen worden naar die heilige plaats, was een voorrecht, maar bracht ook een roeping met zich mee: Blijft hier en waakt met Mij. In grote moeilijkheden heeft een mens steun, troost en medeleven nodig, en de Heiland had diezelfde behoefte. Tot drie maal toe worstelt Hij met de Vader, en na elke zielestrijd zoekt Hij het drietal discipelen op. Dat wordt voor Hem een grote teleurstelling, al wist Hij beter dan iemand hoe een mens is. In plaats van te waken en te bidden liggen ze te slapen. Daarom zegt Hij dan, op dat moment: Wat slaapt gij? Want ook zij, net als u en ik moeten ook weten wat in de mens is, wie hij is van nature. O, wat is toch de mens, wat is toch een discipel, wat blijft toch een kind van God! Petrus, kunt gij dan niet een uur met Mij waken, een uur maar? Het antwoord is blijkbaar: nee!

Wat gebeurt er eigenlijk die nacht? Vecht de Heiland hier voor Zijn leven? Of vecht Hij juist voor het leven van Petrus en al de Zijnen? Het laatste! Hier is de Zaligmaker het heil aan het verwerven. Het heil voor zondaren. Daartoe aanvaardt Hij de lijdensbeker, zij het in grote strijd. Hij beseft immers ten volle wat Hem te wachten stond, namelijk het dragen van Gods toorn over de zonde. Zo verwierf Hij het heil voor Petrus, maar ook zonder medewerking van Petrus. Dit werk is door Zijn alvermogen, door 's HEEREN hand alleen geschied! Beschamend en verblijdend. Verblijdend en beschamend. En zo krijgt Hij alleen alle eer!

Na de derde, hevige gebedsworsteling om de wil des Heeren te mogen en kunnen volbrengen, staat daar op eens een geheel andere Jezus. Gesterkt door het gebed om de weg van het lijden te gaan, staat Hij daar als een Held en treedt Hij moedig de dag tegemoet. God zond

Hem een engel die Hem versterkte. Nu treedt Hij ook zo anders de slapende discipelen tegemoet. Dat blijkt uit Zijn woorden: Slaapt nu voort en rust! Niet dat Hij hen letterlijk permissie geeft om te gaan slapen, nee dat niet. Want Hij zegt ook: Staat op, we gaan weer! Maar Hij ziet als het ware het heil dat Hij voor hen en zonder hen verwerven zal, al voor hen klaar liggen. Dat zal toch immers de vrucht op Zijn arbeid zijn, dat zondaren mogen ingaan in de rust? Ik ga voor u de dood in, daar anders gij de eeuwige dood moest sterven, naar Gods heilig recht! Ik heb wel gezien: Gij kunt nog geen uurtje met Mij waken. Gij kunt nog geen nagelschrapel tot uw zaligheid toedoen. Ik zal het doen. Mijn hand zal heil aanbrengen, Mijn hand alleen. Op mijn volbrachte offerande mag u uw hoofd als het ware neerleggen en rusten!

Hebben de discipelen dat toen begrepen? Zij hebben er toen helemaal niets van verstaan. Later is er heerlijk licht over al die dingen en woorden en gebeurtenissen gegaan. Het licht van de Heilige Geest. Als de discipelen opstaan en met hun Meester meegaan en Hij even later gevangen wordt genomen klinken er opnieuw woorden van dezelfde strekking: Als gij dan Mij zoekt, zo laat Mijn discipelen heengaan! Ook over die woorden moest hemels licht opgaan. Het is te begrijpen dat deze woorden, rust nu voort, en: staat op, vragen oproepen. Zeker ook als je ziet dat er andere verklaringen van worden gegeven. Om het eerste woord van Jezus (namelijk, slaapt nu voort) met het tweede (namelijk, staat op, laat ons gaan) in overeenstemming te brengen heeft men van dat eerste woord (namelijk, slaapt nu voort) een vraag gemaakt, een verontwaardigde vraag van de Heiland: slapen jullie nou nog? Met die verandering kunnen we het niet eens zijn. De Heere Jezus laat hen ook nu niet toe te gaan slapen. Zijn ure is gekomen. Hij treedt moedig de vijand tegemoet. Maar Zijn werk, hoe weinig de discipelen er toen ook van verstaan hebben, zal huns ondanks rijke vruchten dragen! De vrucht van het gelovig rusten in Hem. Een rust die hier en nu al wordt gemaakt, al is hier alles nog ten dele. De eeuwige rust wacht en eeuwig zal Zijn zondaarsliefde bewonderd en verheerlijkt worden: Zo gij dan Mij zoekt, zo laat de Mijnen vrij heen gaan! Welnu, wat dunkt u van deze Christus?

Ds. K. Hoefnagel

Waar of niet waar?

Jona 1:17

De HEERE nu beschikte een groten vis om Jona in te slokken; en Jona was in het ingewand van den vis, drie dagen en drie nachten.

Dit is één van de Bijbelverhalen die door veel mensen belachelijk wordt gemaakt. 'Iemand wordt opgeslokt door een vis en die kan dat ook nog eens navertellen? Haha, kom op zeg, we leven in de 21e eeuw! Dat kan toch helemaal niet?'

Wat denk jij? Zijn alleen die dingen waar, die we in een laboratorium kunnen bewijzen? Geloven we alleen de dingen waar empirisch bewijs voor is? Sluiten we alles wat we niet kunnen uitleggen uit? Kortom: is dit verhaal waar of niet waar? Is het echt gebeurd of niet echt gebeurd? Laten we er eens over nadenken.

Als Jona in het water valt, dan ligt die vis daar niet te wachten en die slokt Jona ook niet direct op. Zo staat het wel op de plaatjes in de kinderbijbel, maar zo is het niet gegaan. In hoofdstuk 2:5-6 vertelt Jona achteraf iets van zijn ervaringen: *'De wateren hadden mij omgeven tot de ziel toe, de afgrond omving mij; het wier was aan mijn hoofd gebonden. Ik was neergedaald tot de gronden der bergen.'* Jona zonk naar beneden tot hij bij de bodem was, waar het zeewier groeit. Dat is mogelijk, omdat de Middellandse Zee nog geen 6 meter diep is. Hij zal natuurlijk een poosje zijn adem hebben ingehouden. En dat kan een mens een minuut volhouden, twee minuten misschien, of nog iets langer, maar er komt een moment en dan gaat je mond in een reflex open en dan zuigen je longen zich vol met water en dan verdrink je. Zo ziet het er voor Jona uit.

Maar dan ervaart hij iets heel vreemds. Het zal een poosje geduurd hebben voordat hij het zich realiseerde, maar... dan beseft hij dat hij in het donkere en stinkende ingewand van een vis zit! En Jona zal het ongetwijfeld benauwd hebben gehad. Maar het zal voor hem tegelijk een groot wonder zijn geweest, want hij kan ademen! Hij leeft nog!

'Ja, ho even', zo zegt de 21e-eeuwse wijsneus, 'dat kan toch helemaal niet! Dat is toch nog nooit gebeurd, daar zijn toch helemaal geen voorbeelden van bekend?'

Daarom zal het waar zijn. Al zijn er wel complete dieren, groter dan een mens

gevonden in de maag van een potvis, een walvishaai en een witte haai.

Maar, jonge mensen, los daarvan, deze geschiedenis staat niet in het reisverslag van een of andere zeeman! Maar dit staat in het heilig Woord van God! Deze geschiedenis is in de Bijbel terechtgekomen door de inspiratie van de Heilige Geest! En of er nu wel of geen voorbeelden van bekend zijn, God de Almachtige, die de zee en het droge gemaakt heeft, Die beschikte in Zijn almacht en voorzienigheid een grote vis. Zo staat het in de Bijbel en daarom geloven we het.

En ook de Heere Jezus heeft het geloofd, want Hij verwijst naar deze geschiedenis in Mattheüs 12:40 *'Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.'*

Voor de Heere Jezus was het geen onmogelijkheid om te geloven dat Zijn Vader een vis beschikt heeft om Jona op te slokken en dat Jona 3 dagen en 3 nachten in het ingewand van de vis was. En als Hij het geloofde, zouden wij dat dan niet geloven? Zouden wij het beter weten dan de Heere Jezus?

Waarom stellen veel mensen altijd vragen bij de wonderen van de Heere? Waarom willen veel hedendaagse theologen dit wonder alleen symbolisch opvatten? Wel, als ze er in slagen om de wonderen uit de Bijbel te halen, dan zijn ze er al half in geslaagd om God uit de Bijbel te halen. En als God weg is uit de Bijbel, dan is God ook weg uit ons leven en dan is de mens vrij om te doen en te laten wat hij zelf wil. Dan is er geen Rechter, Die alles in het gericht zal brengen.

Dat zit achter al die ongeloofsvragen. Men wil het eigen verstand laten heersen over Gods Woord, zodat men de eigen wil kan laten regeren. Geen God en daarom ook geen wonderen van God.

Maar, zo zei eens een eenvoudige vrouw: al had er gestaan dat de vis in Jona zat, dan had ik het ook geloofd. Want het staat in de Bijbel. En zo is het.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Ambtsdrager in Coronatijd (6)

Hoe kun je als ambtsdragers in deze Coronacrisis je ambt en plicht getrouw verrichten tot Gods eer? En wat is dan een Godzalig leven waartoe iedere ware christen wordt geroepen?

Het eerste waar Paulus de Efeziërs op wijst, is om in *alle ootmoedigheid* te wandelen. Vervolgens wijst hij op een tweede deugd: die van de *zachtmoedigheid*. Om daar in één adem de *lankmoedigheid* aan toe te voegen. Wat is die Bijbelse lankmoedigheid en hoe wordt dat in deze Coronatijd zichtbaar?

Gods geduld

Als de HEERE aan Mozes verschijnt, maakt Hij Zijn Naam bekend: *"HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid.* (Ex. 34:6)" God zegt van Zichzelf dat Hij lankmoedig is: niet snel toornig. Hij is traag tot toorn. Deze houding behoort dus tot Zijn wezen. Om stil van te worden...

Van alle apostelen is het Paulus geweest die in zijn apostolische brieven het meest spreekt over Gods lankmoedigheid. Wat horen we zijn diepe verwondering doorklinken als hij een brief aan Timotheüs schrijft: *"Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen.* (1 Tim. 2:15-16)." Zou Paulus dat onbewogen hebben kunnen opschrijven? Onmogelijk. De grootheid van Gods lankmoedigheid is onpeilbaar. Dat geldt vóór, maar niet minder ná de bekering. Wat kan God onnoemelijk veel verdragen!

Gods lankmoedigheid spreekt dus van Zijn geduldig wachten, waarmee Hij de Hem tegensprekende zondaren verdraagt. God volhardt in het oefenen van geduld. Maar la-

ten we ons daardoor nooit in slaap laten sussen: Zijn lankmoedigheid komt niet in mindering op Zijn rechtvaardigheid. Integendeel! Dat maakt Zijn rechtvaardige straffen bij het verachten van Zijn lankmoedigheid des te ernstiger. *"Of veracht gij de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt?"* (Rom. 2:4)"

Ons (on)geduld

Zo wijst lankmoedigheid ons op een toestand van innerlijke rust, waarbij er ondanks tegenstand toch geen sprake is van enige klacht of irritatie. Wordt er niet juist in deze tijd zowel binnen als buiten de kerk een extra beroep gedaan op onze lankmoedigheid? Om te volharden onder allerlei moeite en tegenstand. Om geduld te blijven oefenen, terwijl we worden geconfronteerd met allerlei soms zo tegenstrijdig ogende zaken. Maar wat is dan de weg die de HEERE ons wijst? Gelijk in de pen klimmen – zonder eerst onze handen te vouwen? Gelijk de telefoon pakken – zonder eerst de Schriften te openen? Gelijk ons oordeel klaar te hebben – zonder eerst anderen te bevragen welke worstelingen er aan bepaalde beslissingen of uitspraken vooraf gingen? Maar... *"de liefde is lankmoedig* (1 Kor 13: 4)."

Een geheiligd geduld is noodzakelijker dan ooit. Maar niet zonder reden wordt de lankmoedigheid in het Nieuwe Testament meer aan God de Vader en Christus toegeschreven dan aan mensen. De lankmoedigheid hebben wij dan ook bevestigd niet van onszelf. Maar wie het zelf iedere dag in alles moet hebben van Gods genadige lankmoedigheid, zou die ook niet veel kunnen verdragen van anderen? En zo is het juist Gods Geest die hen deze lankmoedigheid wil schenken. *"De lankmoedige is groot van verstand, maar die haastig is van gemoed, verheft de*

dwaasheid. (Spr. 14:29)" En: *"De lankmoedige is beter dan de sterke, en die heerst over zijn geest, dan die een stad inneemt.* (Spr. 16:32)."

De lankmoedigheid waar Paulus op wijst, ligt dus verankerd in Gods lankmoedigheid. Daarvoor gaf God Zijn Zoon over in handen van niet-lankmoedige vijanden, die dachten het gelijk aan hun kant te hebben. En daarvoor gaf Gods Zoon Zijn leven. En op grond van het vernieuwende werk van de Heilige Geest in zondaren kan Paulus oproepen om lankmoedig te zijn. Door diezelfde Geest worden we ook vandaag lankmoedig. Niet alleen ten opzichte van hen die hetzelfde denken als wij. Mensen die je graag mag. Maar ook -en misschien wel juist- ten opzichte van mensen die anders denken.

En wat moet er dan gebeuren juist in een tijd waarin de gezonde leer niet meer wordt verdragen? *"Predik het Woord; houd aan tijdelijk en ontijdelijk; wederleg; bestraf en vermaan.* Niet ophouden om te vermanen! Maar hoe? *"In alle lankmoedigheid.* (2 Tim. 4:2)" Daarover schrijven de kanttekeningen: *"Dat is, zonder hevigheid of bitterheid, verdragende geduldig der mensen onverstand en onbescheidenheid."*

Zo lankmoedigheid bewijzen jegens allen, dát is genade! Dat is dus maar niet een kwestie van tot tien tellen. Maar van bidden om Gods Geest. En in die weg komt God aan Zijn eer. En schenkt Hij Zijn zegen.

Ds. W.L. van der Staaij

SPREKEND VERLEDEN

*Theodorus Avinck-10**De neergebogen christen die zich opricht door het geloof**‘Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts en mijn God.’
Psalm 42:12***De aanspraak**

De dichter spreekt zichzelf aan: ‘O mijn ziel.’ Hij ziet naar binnen en probeert te waken over zijn eigen hart. Een onwedergeboren mens geeft weinig aandacht aan zijn hart. Hij maakt er zich geen zorgen over hoe het in zijn hart is gesteld tegenover God. De dichter verkeert in moeilijke omstandigheden en onderzoekt hoe het in zijn hart is.

Neergebogen en onrustig

De ziel buigt zich neder. Het pak dat gedragen moet worden gaat zijn kracht te boven. “Hij bezweek onder de zware last van het kruis dat hem drukte. Zijn geestelijke krachten weken van hem en zijn geloof en hoop begonnen te wankelen.” De dichter kon niet opgaan naar Gods heiligdom waar zijn ziel naar uitging. De vijanden vervolgden hem als een veldhoen op de bergen. Hij zuchtte onder de verberging van Gods aangezicht. De duivel zal hem aangevallen hebben. Het ongeloof kwam aan het woord. Vermoedelijk ging de dichter gebukt onder het gevoel van eigen schuld. Zijn ziel was onrustig in hem. Het stormde vanbinnen. De moed ontzonk hem. Avinck schrijft dat het zondig is in kruiswegen alleen te zien op de tegenspoeden en niet te zien op Gods goedertierenheid. Het is zondig als er opstand is. De dichter worstelt tegen de zonden. Hij stelt zichzelf de vraag of er wel voldoende reden is neergebogen en onrustig te zijn. Want God betoont toch nog Zijn goedertierenheid. De dichter bestraft zichzelf. Neergebogenheid en onrust brengen geen winst. Geloof, hoop en liefde lijden eronder. Het past een kind van God niet zo te doen en het is niet tot eer van God.

Hoop op God

Dat is de plicht waartoe de dichter zichzelf aanspoort: ‘hoop op God.’ De Verbondsgod is getrouw en onveranderlijk. Op Hem moet de ziel hopen. Zie af van alles buiten God. Verwacht het van Hem alleen. Hoop op Zijn deugden en volmaaktheden. Hoop op Zijn wijsheid, almacht, onveranderlijkheid, genade en algenoezaamheid. God werkt die hoop door de Heilige Geest.

God loven

De dichter zegt: ‘Want ik zal Hem nog loven. Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts en mijn God.’ Hoe donker het nu ook mag zijn, ik zal nochtans God loven. God is en blijft alle lof waardig. Het had nog veel erger kunnen zijn. De dichter zal de Heere in de toekomst nog meer loven dan in het heden. De Heere zal verlossen en dat zal stof ge-

ven tot loven van Hem. God is de oorzaak van al de uitreddingen en verlossingen van de dichter. Op verschillende tijden en uit onderscheiden noden had de Heere in het verleden verlost. Op die God vertrouwt de dichter. Zelfs onbekeerden zagen de hand van God daarin. God is de menigvuldige Verlossing van zijn aangezicht. Dat geeft hoop voor de toekomst. Het zal God nooit aan wijsheid, macht of trouw ontbreken.

Mijn God

‘En mijn God.’ In deze enkele woorden ligt veel opgesloten. De dichter mag God tot zijn Deel hebben. De Heere is bij de dichter, Hij helpt en bewaart hem. De dichter mag delen in Gods liefde en goedheid. ‘Gij zijt mijn God’ is de taal van zijn ziel. De dichter verheugt zich in de God van zijn heil.

Hoe meer geloofstoe-eigening, hoe meer stof om de Heere te loven. De dichter mag alles overgeven in de hand van de Heere. De dichter gelooft dat hij God in de toekomst zal loven. Dat geeft reden te hopen op God. De Heere zal uitkomst geven.

Toepassing

Onbekeerde mensen zijn ongelukkig. In de moeiten en zorgen hebben zij geen Schuilplaats. Zij moeten alles alleen dragen. Er komt opstand en ongeduld in moeilijke omstandigheden. Denk toch aan sterven en eeuwigheid. “Nu is er nog hoop voor u! Nog biedt de Heere Zich door het Evangelie aan als uw God. Hij wil u nog verlossen en zaligen.”

Is uw hart onrustig vanwege de vele zonden die u bedreven hebt? Wek uw ziel op tot hoop op God. “Zie op Christus, zoals Hij de grote Verlosser van zondaren is. Hij is toch de menigvuldige verlossing! Uw zonden kunnen niet te zwaar, te groot of te veel zijn en ook niet te lang geduurd hebben, of Zijn oneindige gerechtigheid is van zo’n algenoegzame waarde dat ze al die zonden volkomen kan uitwissen.” “Leg vooral de hand van uw geloof op de grootste belofte in het verbond: ‘Ik zal u tot een God zijn.’” Daardoor zou uw ziel opgericht worden en tot rust komen. Gelovigen, het is niet vreemd dat u kruis en beproeving ondervindt. God heeft geen enkel kind zonder kruis en smart. Worstel in Gods kracht tegen moedeloosheid. Vestig uw hoop op God, dat is tot eer van God. Vertrouw op de Heere, Hij vervult al Zijn beloften. Denk aan vroegere verlossingen terug. Uw God zal u de volle en eeuwige zaligheid schenken.

Ds. A. van Heteren

PLURIFORME KERK-2

Dit artikel is een tweede aflevering waarin ik aandacht geef aan het boek van dr. Loonstra. De schrijver begint zijn boek met zijn eigen woonplaats Gouda. Het wekte bij mij herinneringen op. Mijn familie woonde daar vroeger. Ik logeerde er als kind wel.

Ik heb, als er gesproken werd over Gouda, wel eens de aanduiding van een “kettters” stadje gehoord. Dat werd heel verschillend bedoeld. In die tijd stonden er dienaren als R. Kok, A. Verhagen, C. Steenblok. Natuurlijk gaf dat spanningen en veel, heel veel strijd en twist. Ds. G. Boer preekte in de St. Jan; daar was mijn familie op gesteld. Mijn oom woonde op de Gouwe. Daar stond ook “onze” kerk. Zo zag ik dat als kind. Een kerk met een heel mooi orgelfront. Wisse en ook mijn vader preekten daar ook. Inderdaad is de stad ook nu nog behoorlijk verdeeld in kerkelijk opzicht. Het kan tot nadenken stemmen dat de grote machtige basiliek van de Roomse kerk vlak bij onze kerk aan diezelfde Gouwe staat. Ook in het denken van br. Loonstra staat Rome minder veraf dan voorheen, zo lijkt me. Hij lijkt me iets meer met Rome te hebben dan onder ons gebruikelijk is. Sprekend over deze stad wekt het verwondering dat de kerk aan het Stationsplein, waar ik als kind onder het gehoor gezeten heb van dr. Steenblok, uitgegroeid is tot drie grote gemeenten. Dat zal, als hij kerkelijk Gouda overziet, ook tot nadenken moeten stemmen. Het gaat immers om de vraag hoe de kerk kan overleven. Deze gemeenten bevatten veel volk. Ik stel voor dat br. Loonstra zijn stad nog eens nauwkeuriger doorwandelt. Er zijn dus gemeenten, die kunnen overleven. Dit is figuurlijk bedoeld. Loonstra zegt ergens dat (de liturgie van) de kerk de mens van deze tijd niet meer aanspreekt. Maar hij zou dan kunnen bedenken dat het grootste deel van kerkelijk Nederland nog steeds met overtuiging kerkt onder de normale gestalte. Dat bedoel ik met de drie grote gemeenten in Gouda. Hierbij merk ik ook op dat hij deze kerkengroepen in geen enkel opzicht in beeld heeft. Op die manier krijg je sowieso een eenzijdig beeld. Dat geldt ook van onze eigen kerken. Welke kant kijk je uit? Wat zegt het de schrijver dat velen bij ons helemaal geen behoefte hebben om de kerk opnieuw uit te vinden (blz. 64). Ook in de plaatsen rondom Gouda heeft de normale en gewone kerkdienst met haar inkleding zich tot nu toe gehandhaafd, zonder veel problemen. De boodschap is bepalender dan de liturgie. Het gaat in hoofdstuk 3 over die liturgie. Loonstra hecht daar, zoals velen in deze tijd, heel veel waarde aan. Daarin moet ik hem ook helemaal bijvallen. Ik merk hier wel een verschuiving. Bavinck spreekt over de cultus externus en internus. De eerste is de liturgie, de tweede is de bevinding. We zien hier dus een sterke verschuiving. Vanouds is de kern van de religie gezocht in de bevinding, bij Loonstra verschuift dit naar de liturgie. In mijn bevattings wordt hier het persoonlijke element verdrongen. Ik richt de lens verder op sommige onderdelen. Loonstra spreekt over de vierende gemeente. Dat lijkt me zowel een Bijbels alsook een modern begrip. Het wordt nu meer dan voorheen zo benoemd. Zelf

heb ik dat gevoel van een viering voor een kerkdienst niet zo sterk. Het is ook niet Bijbels compleet om het zo te noemen. In de Bijbel gaat het ook over bededagen, over samenkomsten van verootmoediging en schuldbelijdenis. Daarbij past niet zozeer het woord “viering”.

Als Loonstra spreekt over de Roomse liturgie, zegt hij heel verhelderende dingen. Ook Rome is in beweging, soms zelfs in positieve richting. Toch denk ik hierbij dan toch ook echt weer aan die twee kerken op de Gouwe. Past in deze bespreking zondag 30 nog wel?

Ik begrijp wel dat hij, als hij terug zou willen naar enkel de Twaalf Artikelen, de verschillen met Rome niet onder de loop wil leggen. Ik signaleer dit streven door heel het boek heen.

Onze broeder wil de eenheid bevorderen. Hij doelt daarbij op de wereldkerk. Hij wil dus alles overal onder een noemer samenbrengen. Op zich is daar veel voor te zeggen. Het is alleen de vraag of dat wel kan. In ieder geval vallen de Evangelische groepen daar wel onder. Het is verhelderend dat Loonstra weer niet, zoals u misschien verwacht zou hebben, de evangelische stijl te voet valt. Integendeel, hij brengt daar steekhoudende argumenten tegen in stelling. Het is hem allemaal te uitbundig.

Bij de weging van de liturgische vormen tref ik in mijn ogen verwerpelijke zaken aan. Hebt u ooit gehoord van een kliederkerk? Hiermee wordt bedoeld: op een creatieve manier de betekenis van de Bijbelverhalen ontdekken. Nee werkelijk, dit valt voor mij en ons helemaal buiten de geestelijke kaders van het geloof. Voor mijn gevoel hebben overigens toch veel kerkleden genoeg aan “het verhaal”. Loonstra neemt deze term ook in de mond. Soms hoor je mensen zeggen dat de toepassing in een preek een herhaling is. Zij menen aan het verhaal genoeg te hebben, zonder toepassing. Daarbij is Loonstra fervent voorstander van de kindernevendienst. Ook dit onderwerp komt ter sprake als het over de liturgie gaat. De aanwezigheid van kinderen in de dienst kan hinderlijk zijn, denkt hij. Al kan ik me daarbij wel iets voorstellen, Gods Woord lijkt me juist te bepalen dat de kinderen er helemaal bij horen, ook in de kerk. Maar dan wel op een passende plaats. Hoe goed werkt het als voorgangers oog hebben voor de kinderen? Ik heb zelf vrijwel nooit last gehad van draaiende kinderen, wel van draaiende volwassenen. Gedraai is hiervoor niet eens nodig, de oogopslag spreekt soms boekdelen. Ik besluit deze aflevering met de constatering, dat Loonstra en wij allen waken moeten tegen afwijking naar links of naar rechts. Een volgende keer nog een afsluitend artikel, dan over de boodschap.

Ds. P. Roos

Lezen in de brief aan de Hebreeënen (7)

We zijn toegekomen aan het derde hoofdstuk van de Hebreeënbrief. Het grote thema van deze brief is: de uitnemendheid van Christus. In de hoofdstukken 1 en 2 heeft de schrijver er de nadruk op gelegd dat de Heere Jezus uitnemender is dan de engelen. Aan het slot van het tweede hoofdstuk noemde hij Christus *“een barmhartig en een getrouw Hogepriester.”* Hij is mens geworden *“om de zonden des volks te verzoenen”* [2: 17]. Het begin van hoofdstuk 3 sluit daar nauw op aan. Het is een geladen woord, dat begin. *“Aanmerkt!”* Richt uw aandacht op de Zoon van God die als Zaligmaker naar deze wereld kwam opdat Hij *“zou zijn in de dingen die bij God te doen waren.”*

We lezen in het eerste vers: *“Hierom, heilige broeders, die der hemelse roeping deelachtig zijt, aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus...”* Met twee titels wordt de Heere Jezus hier dus aangeduid: Apostel en Hogepriester. De eerste, Apostel, wijst op het feit dat de Zoon van God door de Vader naar deze wereld ‘gezonden’ is. Apostel betekent immers ‘Uitgezondene’. Dat dit zo was, had de Heere Jezus Zelf ook meermalen tot de discipelen gezegd: *“Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden!”* [Joh. 20: 21]. In Zijn hogepriesterlijke gebed brengt de Heere Jezus Zijn gezonden-zijn door de Vader voortdurend ter sprake: *“... opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt”* [Joh. 17: 21]. De Zoon van God heeft Zich in de volheid van de tijd laten uitzenden door de Vader om Zaligmaker van Zijn kerk te zijn. Bij die uitzending hoorde een opdracht. Het hart van die missie is Zijn hogepriesterschap. Daarop wijst de tweede titel die hier wordt genoemd. De apostel zal daar in deze brief nog uitvoerig op terugkomen. Maar hier wordt er nadrukkelijk aandacht voor gevraagd: *“Aanmerkt de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis!”*

Er wordt nog iets aan toegevoegd, een kenmerkende eigenschap van deze Apostel en Hogepriester: *“... Die getrouw is Dengene Die Hem gesteld heeft!”* [3: 2]. Hier wordt de Heere Jezus dus voorgesteld als Iemand die trouw is. Wat wordt ermee bedoeld? Hij is getrouw aan Hem die Hem aangewezen en uitgezonden heeft. Aan Zijn Vader dus die Hem met een hoge en heilige opdracht naar deze wereld heeft gezonden. Ook in vers 17 van het vorige hoofdstuk werd Hij al getypeerd als *“een barmhartig en getrouw Hogepriester.”* In de stilte van de eeuwigheid heeft de Zoon van God Zich verbonden om naar de wil van Zijn Vader de zaligheid van zondaren te bewerken. *“Zie, Ik kom, o God, om Uw wil te doen! Uw Wet is in Mijn binnenste.”* De Wet van Zijn Vader was Hem als het ware op de wanden van Zijn hart gegraveerd. En Hij heeft die wil van de Vader ook volkomen uitgevoerd. Tot het einde toe. Al kostte Hem dat het leven. Daarin is Zijn trouw gelegen. Matthew Henry schrijft bij dit woord: “Hij is

getrouw aan die aanstelling. Hij neemt nauwgezet al de regels en voorschriften van Zijn middelaarschap in acht, en vervult getrouw het vertrouwen door Zijn Vader en door Zijn volk in Hem gesteld.”

De apostel gaat op dit punt een vergelijking maken met Mozes, de middelaar van het oude verbond. Ook Mozes had een hoge opdracht van de Heere ontvangen. Het was zijn taak immers het volk Israël uit Egypte uit te leiden, en het door de woestijn heen te brengen in het beloofde land. Wel, zo constateert de schrijver van deze brief, Mozes is getrouw geweest in heel zijn huis. Hij heeft zijn opdracht trouw vervuld. Tot twee keer toe wordt het in dit verband gezegd [3: 2 en 5]. Maar toch – Mozes in zijn trouwe bediening was niet meer dan een dienaar die in heel zijn bediening heenwees naar wat komen zou. Hij was een getuige van Hem die komen zou, de Heere Jezus Christus. *“Want Deze is zoveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes...”* [3: 3]. Opnieuw dus nadruk op de uitnemendheid van Christus. Uitnemender dan de engelen in hun dienst. Maar dus nu ook: uitnemender dan Mozes in zijn trouw.

Waarin ligt het verschil met Mozes dan? De apostel duidt dat aan met het beeld van een huis. Dat huis is hier het beeld van het Koninkrijk van God. Mozes had als dienaar van dat huis daarin een heel bijzondere taak ontvangen. Onder zijn leiding werd het volk van God aan het slavenjuk ontrukkt en door de woestijn heen naar de vrijheid van het land der belofte geleid worden. Hij heeft getrouw zijn taak vervuld door aan dat ‘huis’ dienstbaar te zijn. Maar Christus’ taak was onvergelijkbaar groter en heerlijker. En Zijn trouw was, anders dan bij Mozes, geheel zuiver en volkomen. *“Maar Christus als de Zoon van God over Zijn eigen huis...”* [3: 6]. Ja, Hij is eigenlijk Zelf dat huis, dat Koninkrijk van God. In Zijn schaduw kon Mozes niet staan.

De slotwoorden van de verzen 1-6 vormen zoiets als een toepassing, een spiegel voor de lezers van de brief. Opdat zij zich zouden toetsen: *“... Wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid tot de roem der hoop tot het einde toe vast behouden.”* Een vraag tot slot: hoe zal die uitnemende dienst van Christus ons tot zegen zijn? Laat ik het opnieuw met Matthew Henry zeggen: “Wij moeten nauwgezet, bestendig, moedig en standvastig wandelen in het geloof en de praktijk van het Evangelie, opdat de Meester, als Hij komt, ons moge erkennen en goedkeuren.”

Ds. J.M.J. Kieviet

EEN PASTORALE BRIEF VAN PROF. WISSE

Deze keer een pastorale brief van prof. Wisse. Taalkundig heb ik enkele aanpassingen gedaan, met het oog op de leesbaarheid. Maar inhoudelijk heb ik niets veranderd. Als u het leesfragment niet eenvoudig vindt, klopt dat. Wisse brengt in dit stuk heel diepe gedachten naar voren. Gedachten die het waard zijn om in de stilte overwogen te worden.

Met het oog daarop werd deze brief in 1957 in De Wekker geplaatst. En nu in Bewaar het Pand. | ds. A.J.T. Ruis

Beste Vriend!

Als slotbeschouwing van onze lijdensoverdenking zouden we nog een ure staan op het donkere Golgotha.

Mysterie

Duisternis over de gehele aarde, midden op de dag. Dit is het koloriet, de zwarte omlijsting van dit verschrikkelijke gebeuren. Het vierde kruiswoord vertolkt wat daar in deze lijdensnacht is doorzwoegd, namelijk de verlatenheid: de Zoon als Borg door God verlaten.

Dat was voor Hem het diep onlogische: Christus in de hel neergedaald. Waarom hebt Gij Mij verlaten? Dit was niet maar een vraag, waarop Hij antwoord verwachtte. Het was een ontboezeming; de vertolking van de verbaasdheid van Zijn ziel, die dit mysterie zó doorleefde en doorvoelde, dat Hij het mysterie als mysterie doorzwoegde. De hel is vooral daarom de hel, omdat ze in feite en van huis uit niet behoort tot ons wezen en onze bestemming.

Dit Hebreeuwse 'lama' (het Hebreeuwse woord voor 'waarom') kan mijns inziens dan ook een uitroep vertolken als 'hoe...!': Hoe is dit mogelijk? Wat verschrikkelijk, wat een ijselijk mysterie!

Avondmaalsformulier

Wat een heerlijk praktische toepassing verbindt ons Avondmaalsformulier hieraan, als het zegt: 'opdat wij nimmermeer van God verlaten zouden worden'. O, wat moeten we toch hierbij goed doordenken, dat eeuwig verloren gaan daarom zo verschrikkelijk is, omdat we alleen eeuwige vervulling vinden als we in de

gemeenschap met een Drie-enig God verkeren, en dan wel als een volkomen tevreden gestelde God. En dat wordt daar gemist.

We zijn uit scheppingsoogpunt als redelijke ziel en als verheven van geest aangewezen op God. Rust vindt mijn hart, o God, alleen aan uw hart, zegt Augustinus in zijn 'Belijdenissen'. Voor het overige, wat dit vierde kruiswoord betreft, moge ik u verwijzen naar mijn verhandeling hierover in mijn boek 'De Zeven Kruiswoorden'.

Mag ik hier nog één punt bijzonder naar voren brengen: In dit 'lama' (waarom) spreekt Christus uit, hoe Hij Zich 'disputabel (twijfelachtig, aanvechtbaar, betwistbaar) gesteld' gevoelt. Dat laat ons een blik werpen in Zijn ziel. Hij voelt Zich hier buiten God als 'disputabel gesteld'. Wat is er nu te denken van Zichzelf? Wat heeft Hij nu aan Zichzelf? En wat aan Zijn God?

De dood uitgestorven

Het was volgens het lijdensprogramma, in Psalm 22 neergelegd. Maar deze Psalm wijst op nog iets ontstellends, waar maar al te veel overheen gelezen wordt. Er staat namelijk: 'U smeekten zij van mensenhulp ontbloot, en zijn gered'. Dat waren godzaligen van weleer, die in hun bang lijden aanklopten aan de troonzaal van de ontfermingen Gods. En daar was antwoord op gevolgd: 'gered'.

Maar nu de Christus! Terwijl zij aanklopten tot verhooring, daar moest Christus klagen: Maar Ik, Ik ben een worm, geen man, een worm zoals die door ieder vertreden kan worden. Nu Ik aanklop, komt er geen antwoord, en de reddingspoort blijft gesloten.

Hij moet dus de volle hellesmartbeker leegdrinken tot de bodem toe, en wel zó, dat er niets meer te sterven viel, ook niet wat aangaat de eeuwige dood. God is daardoor volkomen voldaan; en daarom kan Hij er ook uit terugkeren, de dood in alle opzichten uitgestorven; dood en hel ontwapend en aan Zijn zegewagen gekluisterd (zie Kolossenzen 2: 15). Hierop volgt dan ook opstanding en

hemelvaart. Hij is gestorven 'tot' (ja: 'tot') opstanding. En opgestaan 'tot' hemelvaart (vergelijk Efeze 4: 8-9).

Geen hoogvliegers, maar laagbukk- kers

We kennen allen de uitdrukking van de ouden 'zonder hellevaart geen hemelvaart'. Dit gaat voorwerpelij (op de Christus toegepast) volledig op. En onderwerpelij als het genadeproces binnenin ons – mits goed gezond, Schriftuurlijk verstaan – óók. Namelijk in deze zin: Wie niet inwendig geestelijk met zijn dood en helwaardigheid leerde kennis maken, is nooit een gepast voorwerp geworden voor die verheerlijkte Zaligmaker. Voor Hem Die schatten genomen heeft om uit te delen, ook de schat van, verzoend met God, te mogen delen in de zalige gemeenschap met God, in dat heerlijk verkeren in de hemelen. Datgene wat een voorportaal genoemd mag worden van het straks eeuwig en volmaakt wonen in de tent der verheerlijking.

O, laten we ons dan niet tevreden stellen met een historisch belijden, of met een óók aangeleerde gevoels-godsdienst. Maar laten we in de genade van de Heilige Geest staan naar zo'n geloofsvereniging met Christus, waardoor we iets leren kennen – bevindelijk – van het één plant geworden zijn met Hem in de gelijkmaking Zijns doods, en zo ook in die Zijner opstanding. Dan wordt ons sieraad: ootmoed, nederigheid, droefheid naar God, walging aan onszelf, en volkomen verberging zoeken en vinden alleen in de wonden van Christus... Dat worden geen zogenaamde 'hoogvliegers', maar 'laagbukk- en -buigers'. Die zo toch (o wonder) deel krijgen aan een opstijgen naar Boven.

Wijlen prof. G. Wisse (De Wekker, 14 mei 1957)

Simon van Cyrene

Enige tijd geleden kreeg ik een vraag over Simon van Cyrene en nu een vraag waar we in het Evangelie kunnen vinden dat Jezus op weg naar het kruis gevallen is. Ik dacht hetgeen ik toen schreef, grotendeels te herhalen, zodat we beide vragen kunnen beantwoorden.

Er is van de lijdensweg van de Heere Jezus van Gabbatha naar Golgotha heel wat gemaakt en daar is de roomse kerk schuldig aan. Wie de via dolorosa in Jeruzalem vandaag bezoekt wordt door de gids bepaald bij de wel 14 staties of stations die Jezus die morgen is gegaan. Ik zal ze u noemen: statie 1: Jezus wordt ter dood veroordeeld, 2. Hij ontvangt Zijn kruis, 3. Hij valt een eerste keer, 4. Jezus ontmoet zijn moeder Maria, 5. Simon helpt Jezus het kruis te dragen, 6. Een vrouw met de naam Veronica droogt Jezus' gelaat, 7. Jezus valt een tweede keer, 8. Hij spreekt de vrouwen van Jeruzalem aan, 9. Hij valt voor de derde keer, 10. Hij wordt van Zijn klederen beroofd, 11. Jezus wordt aan het kruis genageld, 12. Jezus sterft, 13. Hij wordt van het kruis genomen en 14. Hij wordt in het graf gelegd.

Dit is natuurlijk grote onzin. Als we de 4 beschrijvingen van het Evangelie lezen valt ons de soberheid op waarmee ons dit alles wordt beschreven. Vooral is het opvallend dat we nergens lezen dat de Heere Jezus gevallen of gestruikeld is, of onder Zijn kruis dreigde te bezwijken. Laten we daarom voorzichtig zijn in onze beoordeling van al het gebeurde en ons gewoon aan de Schrift houden.

Natuurlijk was het zwaar voor de Heiland om het kruis te dragen. Al neemt men tegenwoordig aan dat het 'slechts' om de dwarsbalk ging en dat de verticale paal reeds op Golgotha aanwezig was, toch is alles van begin tot einde heel zwaar geweest. Maar zou Hij, Die ten einde toe alles volbracht en de lijdensbeker leegde tot de laatste bittere druppel, momenten hebben gehad dat het niet meer ging? Zijn goddelijke natuur heeft Hem ondersteund het zware kruislijden ten einde toe te volbrengen, tot verlossing van een volk dat de eeuwige dood waardig is. Niemand heeft Hem ondersteund, niemand heeft Hem ook maar enigszins geholpen. Hij, de Borg zou elke penning betalen die naar recht voldaan moest worden. Niemand kon zich er later op beroemen een deel van Christus' lijdensbeker, al was het maar ene druppel, te hebben gedronken.

Wat het dan wel is geweest, dat Simon van Cyrene er bij betrokken raakte? In ieder geval tegen zijn wil. De soldaten moesten hem dwingen aan hun eis te voldoen. Simon had gewoon niets in te brengen. Deden de soldaten het dan om Jezus enigszins tege-

moet te komen? Hadden ze medelijden met Hem? Zet die gedachte maar uit uw hoofd. Medelijden? De barmhartigheden der goddelozen zijn wreed. Tot nu toe was nog niets gebleken van enige compassie met de ter dood veroordeelde. Maar wat was het dan?

We moeten bij het overdenken van deze zo aangrijpende dingen een ding goed bedenken, namelijk dat Jezus Zelf in alle opzichten, tot in de kleinste details, de leiding in handen had. Niets geschiedde bij geval of per ongeluk. Hij ging Zijn weg, majestueus en groots als de Koning der koningen. Let er maar eens op wat er onderweg naar Golgotha gebeurt. Enkele vrouwen volgen al wenend en jammerend de stoet. Maar Jezus stopt en draait Zich naar hen om. Om hen namelijk het een en ander te zeggen. Niet zo maar een enkel woord, maar een groot aantal woorden. Lees maar Lukas 23 vanaf vers 27: "En Jezus Zich tot haar kerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem! Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen. Want ziet, er komen dagen, in welke men zeggen zal: Zalig zijn de onvruchtbaren en de buiken die niet gebaard hebben en de borsten die niet gezoogd hebben. Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons, en tot de heuvelen: bedekt ons. Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?"

Nou, wat dunkt u, konden de soldaten dat zomaar toelaten? Jezus hield zagezegd alles op immers? Maar nee, ook die soldaten hadden niets in te brengen. Jezus behield de leiding en de regie. En Hij ging gehoorzaam de lijdensweg in Gods Raad bepaald, en niet door mensen.

Dus dat die tot nu toe onbekende man die in zijn argeloosheid van het veld op weg was naar de stad, vast gegrepen werd en gedwongen werd Jezus' kruis voor een ogenblik te dragen, was ook naar Zijn wil, was ook volkomen naar de Raad des Heeren!

Bovendien is dit voor Simon onverwachte incident hem en zijn vrouw en zonen tot een eeuwige zegen geworden, zoals wij op kunnen maken uit enige gegevens uit de brieven van Paulus.

Maar met dit alles hebben we nog niet de vraag beantwoord hoe die soldaten er toch toe kwamen om

het kruis van Jezus' schouders af te nemen en het op de schouders van die onwillige man te leggen. Ik voor mij voel erg veel voor de gedachte dat zij hun wrede spel van spot voort zetten. Deze koning, zoals Hij zei te zijn, had een wapendrager nodig. Zo wilden zij Hem 'eren'. Daarmee voegden zij intussen een grote smaad toe aan de vele smaadheden die Hij reeds had ondergaan. Want even later lezen wij dat ook de soldaten nota bene mee deden aan de spotdrijving van de omstanders. We lezen er niet van dat die twee rovers werden bespot, maar wel dat Jezus smaad werd aangedaan. Lees maar Lukas 23:36, "En ook de krijgsknechten tot Hem komende, bespotten

Hem en zeiden: Indien Gij de Koning der Joden zijt, zo verlos Uzelf". Ze traden dus met opzet dicht naar Hem toe, om Hem dit toe te voegen. Zelfs de twee misdadigers deden mee aan het wrede spel, al kreeg een van hen spoedig daarna berouw. En ik denk dat Simon van Cyrene later ook berouw heeft gehad. Namelijk van zijn onwilligheid. En verbroken is geweest om de gewilligheid van Christus om voor die onwillige Simon de dood in te gaan!

Ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Octavius Winslow, De juwelen van God, 315 blz., gebonden, € 22,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 4636.

Octavius Winslow (1808-1878) is predikant geweest in Amerika en Engeland. Hij was een zoon van de bekende Mary Winslow en gaf haar dagboek en brieven uit. Ds. D. Heemkerk schreef een voorwoord in het nu verschenen boek met preken van de hand van Winslow. De nu uitgegeven preken (twaalf) zijn niet eerder in onze taal verschenen. Om u een indruk te geven citeer ik enkele regels uit de preek over 1 Petrus 1:19 'Maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam.' We lezen op blz 144 het volgende: "Komt het beslissende uur van uw dood naderbij? Och, laat dan alles varen van het hier en nu, maar zie op het dierbare, vergoten bloed van Christus! Zie op naar het kruis van Christus. Onthecht u van kerk en voorschriften, plichten en geboden, dienaren en heiligen, maar laat één ding al uw gedachten, gevoelens en verlangens doordrenken, dat de gehele sfeer vervult van dit korte punt in de tijd, die de scheiding vormt met de eeuwigheid. Het kostelijke bloed van Christus! Werp u daarop neer door het eenvoudige geloven; aanschouw het met een zwak en onzuiver geloofsoog, en het zal tot uw ziel spreken van vergeving, vrede en vreugde en daarbij aan uw stervende geest een hoop geven omkranst door onsterfelijkheid."

Dr. R. Toes, Geloof in onderwijs, paperback, 240 blz., € 12,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 4476.

Het boek heeft drie hoofdstukken: Tijdloos onderwijs, tijdbetrokken onderwijs en tijdskritisch onderwijs. De auteur begon zijn loopbaan in het onderwijs als docent geschiedenis op de Guido de Brès, was daarna twaalf jaar directeur van deze school en is nu voorzitter van het College van Bestuur van het Wartburgcollege. In 2015 promoveerde hij op een onderzoek naar de

houding van het reformatorisch onderwijs ten aanzien van onderwijsvernieuwingen. Wie met het doordenken van ons onderwijs te maken heeft doet er goed aan kennis te nemen van de inhoud van dit boek. Zaken die in onze tijd aan de orde zijn worden niet uit de weg gegaan. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan genderideologie, homohuwelijk en homoseksualiteit. Ten aanzien van deze zaken lezen we op blz. 187: "Het is belangrijk om de bijbelse uitgangspunten in het onderwijs blijvend leidend te laten zijn en niet mee te gaan in de samenleving die in dit opzicht op drift is. Scholen moeten hun christelijke eigenheid vasthouden en in hun lessen en de dagelijkse omgang met elkaar uitdragen."

Ds. G. Boer, Gegronde troost, Uitleg van de Heidelbergse Catechismus, 746 blz., € 59,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 0591.

Ds. G. Boer (1913-1973) was een bekende hervormd-gereformeerd predikant die van 1951-1969 lid is geweest van het bestuur van de Gereformeerde Bond. Op de hem eigen wijze behandelt ds. Boer de inhoud van onze Heidelbergse Catechismus. Veel Bijbelse voorbeelden worden gebruikt en hedendaagse vragen worden niet uit de weg gegaan. In de 71 preken in dit boek opgenomen komt uit dat het allesbeslissende is dat wij de Heere Jezus Christus kennen als onze getrouwe Zaligmaker. Daarin alleen is troost te vinden in leven en sterven.

Verzameld werk ds. G. Boer II, 332 blz., € 44,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 3004.

In 2016 verscheen 'Tijdbetrokken vreemdelingschap', verzameld werk van ds. G. Boer. Dit boek vormt een aanvulling daarop. Het is samengesteld door dr. Ir. J. van der Graaf. Het boek bevat een serie preken over Simson, diverse preken bij bijzondere gelegenheden en een lezing over de volmacht van de prediking. Aan deze lezing is de titel van het boek ontleend.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@
evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting
Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk
1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V.
donderdag 8 april 2021. Kopij graag binnen
donderdag 25 maart 2021.

Generale Synode

Nu we dit schrijven zal morgen de Generale Synode vergaderen. Het moderamen wil de uitspraak over vrouw en ambt uitstellen tot 2022. We zouden het als 'Bewaar het Pand' zeer betreuren als dit zou gebeuren. Ondanks de unanieme oproep van de Generale Synode d.d. 31 januari 2020 om zolang de Synode duurt geen besluiten te nemen die afwijken van de bestaande kerkelijke afspraken zijn er toch gemeenten overgegaan tot het bevestigen van vrouwelijke ambtsdragers. Het valt te vrezen dat dit proces zich zal voortzetten waardoor de eenheid in ons kerkverband nog meer onder druk komt te staan. Onze hoogleraar kerkrecht heeft in februari j.l. al gewezen op de mogelijkheid om een besluit te nemen en vervolgens een deputaatschap in te stellen dat zich bezint op hoe die besluiten met de plaatselijke kerken gecommuniceerd worden.

Goede Vrijdag en Pasen

Goede Vrijdag en Pasen liggen voor ons. De Heere geve dat de prediking op deze dagen rijk gezegend mag worden.

ONTMOETINGS DAG 10 APRIL D.V.

In verband met de beperkende maatregelen vanwege het corona- virus dat nog steeds rondgaat is het niet mogelijk de zaterdag na Pasen fysiek een ontmoetingsdag te beleggen. Vanuit Rotterdam- Kralingen zal nu een digitale ontmoetingsdag gehouden worden, omdat er toch behoefte is aan zo'n panddag. Er zal over de genezing van Naäman gesproken worden. 's Morgens aanvang 10.30- 12.00 uur, sprekers ds. P. Roos over 2 Koningen 5:1-7 en ds. A. van Heteren 2 Koningen 5:8-14. 's Middags om 14.00- 15.30 uur, sprekers: ds. M.A. Kempeneers over 2 Koningen 5:15-19 en ds. A.J.T. Ruis over 2 Koningen 5:20-27.

Luisteren via www.cgkKralingen.nl of www.kerkomroep.nl/#/kerken/10049@OttoMuit;@ovd0180@outlook.com

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden).
Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

TERDEGE. DÉ VERRASSING IN JE BRIEVENBUS!

Nu
1e maand
GRATIS

Geniet van een abonnement op Terdege.
Lees eerlijke interviews en verdiepende artikelen.
Smul van leuke columns en lekkere recepten.
Terdege biedt inspiratie waar je blij van wordt.
Lees nu eerste maand gratis!

terdege.nl/pand of scan de code

CURSUS GEESTELIJKE VORMING.

DV donderdag 18 maart kunt u inloggen om deze cursusavond via de livestream met ons mee te maken. <https://youtu.be/Jwg7BvbprDo>

De eerder opgenomen avond in de Rehobothkerk kunt u voor inschakelen om 19.45 uur. Het geheel van deze cursusavond zal verzorgd worden door Ds. P. Hoek. Het onderwerp heeft als Thema: "De soevereiniteit van God". Door de beperkingen die er zijn en die we in acht willen nemen, kunt u deze avond geen vragen stellen, maar we zijn dankbaar dat toch deze avonden hun voortgang kunnen hebben.

Wel vragen wij u of u een bijdrage zou willen geven zodat deze avonden ook in de toekomst voort gezet kunnen worden.

Uw gave € 3,50 per avond wordt ingewacht op: NL77 RABO 0332 2893 38. DV 15 april willen we deze cursus avonden besluiten met de lezing van Ds. W. Meijer uit Tholen met als Thema: "De val van Babylon", n.a.v. Openbaring 17-19.

UW ADVERTENTIE IN **KLEUR**?*

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.